

69. ZASEDÁNÍ EVROPSKÉHO REGIONÁLNÍHO VÝBORU WHO

Ve dnech 16. – 19. září 2019 se bude konat v Kodani (Dánsko) 69. zasedání Regionálního výboru WHO. Sejdou se na něm vysocí představitelé 53 členských států evropského regionu, vč. ministrů zdravotnictví, partnerských a občanských organizací. Projednávány budou otázkami bude poučení z realizace Zdraví 2020, vedoucí role WHO v oblasti veřejného zdraví, podpora rovnosti ve zdraví, plnění programového rozpočtu v letech 2018–2019, výhled rozpočtu na léta 2020–2021, transformace WHO a její regionální dopady, práce WHO na národní úrovni, zpráva o geograficky rozmístěných kancelářích, primární zdravotní péče a urychlování je-

jího vývoje, zdravotní gramotnost a akreditace nestátních aktérů. Samostatným bodem bude nominace příštího ředitele Regionální úřadovny WHO pro Evropu na zvláštním zasedání.

World Health Organization [Internet]. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2019 [cited 2019 Jul 7]. 69th session of the WHO Regional Committee for Europe. Available from: <http://www.euro.who.int/en/about-us/governance/regional-committee-for-europe/69th-session/on-the-agenda>.

Redakce

PŘÍLIŠ MNOHO MLADÝCH MUŽŮ UMÍRÁ NA PREVENTABILNÍ NEMOCI

WHO vydala ve své historii první zprávu o zdraví mužů v 53 zemích evropského regionu. Konstatuje, že muži žijí zdravěji a déle než kdykoli v minulosti, přesto ale mnozí umírají příliš mladí na preventabilní nemoci a příčiny nemají biologickou povahu.

Zpráva upozorňuje na velký rozptyl ve zdraví mužů v Evropě, kde rozdíl střední délky života (naděje dožití) je mezi zeměmi 17 let, od 64 do 81 roků. Okolo 86 % celkové úmrtnosti mužů způsobují nepřenositelné nemoci a úrazy, které postihují muže už v mladším věku. Ve východní části regionu se úmrtí před 60. rokem života způsobená nepřenositelnými nemocemi u mužů objevují ve 37 %, naproti tomu v západní Evropě jen ve 13 %. Hlavními příčinami úmrtnosti 30–59letých mužů jsou kardiovaskulární nemoci, rakovina, diabetes a respirační choroby. V některých zemích východní Evropy je riziko předčasného úmrtí na kardiovaskulární choroby 7krát vyšší než v zemích západní Evropy.

Normativy života a společenské ambice ovlivňují u mužů vyšší výskyt kuřáctví, konzumaci alkoholu a úrazy. Jejich zdraví dále zhoršuje nezdravá strava. V zemích regionu se výrazně liší. V centrální Asii je např. vysoká spotřeba sodíku, zatímco hlavním rizikem v západní Evropě je strava s nízkým zastoupením čerstvého ovoce

a zeleniny. Kouření v Evropě v r. 2016 způsobilo u mužů 1 mil. úmrtí a bylo v západní a střední Evropě hlavním zdravotně rizikovým faktorem. Ve východní Evropě byly hlavním rizikovým faktorem alkohol a drogy. Způsobily u mužů ztrátu 24 % roků života. V centrální Asii byla hlavním rizikem nezdravá strava. Zkrátila život mužů o 17 %.

Zdraví mužů také determinuje skutečnost, že mnohem méně než ženy navštěvují praktické lékaře. Týká se to např. emocionálních problémů a depresí, které často zůstávají nedagnostikovány. Nerozpoznání problémů mentálního zdraví přispívá ke zvýšení výskytu sebevražd, které ve věku 30–49 let jsou 5krát častější u mužů než u stejně starých žen.

Na zasedání evropského regionálního výboru WHO v Římě, v září 2018, byli reprezentanti zdravotní politiky vyzváni k diskusi o nové strategii zaměřené na zdraví mužů v Evropě.

World Health Organization. Men's health and well-being in the WHO European Region [Internet]. Geneva: WHO; 2018 [cited 2019 Feb 7]. Available from: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0019/381403/who-mbr-fs-eng.pdf.

Redakce

ZVYŠOVÁNÍ DANÍ NA TABÁKOVÉ VÝROBKÝ PRODLUŽUJE ŽIVOT

Za obecně prokázané se pokládá, že zvyšování zdanění tabákových výrobků vede k redukcí počtu kuřáků, zejména mezi mládeží.

Autoři z USA analyzovali vztahy mezi změnami zdanění cigaret (1 krabičky se 20 kusy) a věkově standardizovanou očekávanou délkou života ve všech státech USA, a to za dobu 1996–2012. Zohlednili sociálněekonomickou úroveň každého státu (poměr venkovské a městské populace, průměrný příjem), pohlaví, prevalenci kuřáků.

Za každý dolar zvýšené daně se očekávaná délka života prodloužila o 1 rok (95% CI 0.60–1.40) a prevalence kuřáků klesla o 3,09 %. Větší efekt se projevil ve státech s nižšími průměrnými příjmy a u mužů. Ve sledovaném období daně rostly nerovnoměrně: od 0,43 do 1,19

USD. Studie vyvrátila argumenty tabákového průmyslu, že zvyšování daní na kuřivo nízkopříjmové skupiny kuřáků poškozují a nemá žádoucí účinky na jejich zdraví.

Důležitý závěr této studie: zdanění tabákových výrobků je přínosem nejen pro státní rozpočet, ale i pro veřejné zdraví.

Baum A, Aguilar-Gomez S, Lightwood J, Bruzelius E, Glantz SA, Basu S. Estimating the long-run relationship between state cigarette taxes and county life expectancy. Tob Control. 2019 Jan 31. pii: tobaccocontrol-2018-054686.

Prof. MUDr. Draboslava Hrubá, CSc.
Ústav ochrany a podpory zdraví, LF MU, Brno

ZMĚNY V REDAKČNÍ RADĚ ČASOPISU HYGIENA

Ředitel Státního zdravotního ústavu MUDr. Pavel Březovský, MBA, jmenoval na základě návrhu Slovenskej spoločnosti hygienikov Slovenskej lekárskej spoločnosti nové členy redakční rady časopisu Hygiena. Prof. MUDr. Jana Jurkovičová, CSc., bude zastávat funkci zástupkyně předsedy redakční rady, dalšími členy budou Mgr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD., MPH, MHA a prof. MUDr. Ľubica Aragalášová, PhD., MPH. Prof. Jurkovičová je přednostkou Ústavu hygieny LF Uni-

versity Komenského v Bratislavě a prof. Argalášová zástupkyní přednostky tohoto ústavu. Mgr. Mikas je hlavním hygienik Slovenskej republiky. Ředitel SZÚ současně uvolnil dosavadní slovenské členy redakční rady prof. MUDr. Ševčíkovou a prof. MUDr. Rovného a poděkoval jim za dlouholetou práci pro časopis.

Doc. MUDr. Jaroslav Kríž